

Kan længstlevende i uskiftet bo begrænse arven efter førstafdøde[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen,
Advotax Advokatfirma*

Når den første ægtefælle falder væk efter et mangeårigt ægteskab med fælles børn, kan det i mange familier føles som et naturligt valg, at den længstlevende ægtefælle overtager boet til uskiftet bo.

Ved etableringen af et uskiftet bo overtager den længstlevende ægtefælle rådigheden over den afdøde ægtefælles ligedelingsformue i ægteskabet. Uskiftet bo betyder således, at ægtefællen ikke skal udrede arv efter førstafdøde til afdødes børn. Som udgangspunkt kan den længstlevende ægtefælle råde fuldt ud over denne formue, og herunder f.eks. sælge, belåne eller forbruge formuen.

En længstlevende ægtefælle har som udgangspunkt mulighed for at være i uskiftet bo, så længe ægtefællen har lyst og dermed altså helt frem til det tidspunkt, hvor ægtefællen selv falder væk. Hvis ægtefællen indgår nyt ægteskab, har ægtefællen dog pligt til at skifte. Det samme gælder, hvis ægtefællen ligefrem har misbrugt sin rådighed over det uskiftede bo, f.eks. ved at forære en samlever store gaver.

I praksis ses ikke sjældent den situation, at den længstlevende ægtefælle med årene danner nye relationer og f.eks. etablerer et samlivsforhold med en kæreste. Etablering af et fast samlivsforhold medfører imidlertid ikke pligt til at skifte boet.

Både for den længstlevende og for den førstafdøde ægtefælles børn kan det spørgsmål blive aktuelt, hvorvidt og i hvilket omfang den længstlevende ægtefælle kan begunstige samleveren med den formue, som længstlevende råder over – og som altså også omfatter

den formue, som afdøde efterlod sig. Eller med andre ord: Kan den længstlevende ægtefælle bestemme i et testamente, at en meget stor del eller måske hele formuen i det uskiftede bo skal tilfalde en samlever?

Det korte svar på dette spørgsmål er nej.

Den længstlevende ægtefælle kan ved et testamente kun træffe beslutning om fordeling af den del af formuen i det uskiftede bo, som er arv efter længstlevende, og da kun med respekt af reglerne om udredelse af tvangsarv til børn.

Ved skifte af det uskiftede bo ved længstlevendes død, anses formuen i det uskiftede bo, for halvdelens vedkommende som arv efter den førstafdøde ægtefælle. Denne del af formuen vil tilfalde førstafdødes børn, med mindre førstafdøde har truffet beslutning om en anden fordeling i et testamente. Arven til førstafdødes børn kan dog aldrig blive mindre end børnenes tvangsarv efter førstafdøde.

Den længstlevende ægtefælle har således ingen indflydelse på fordelingen af arven efter førstafdøde.

Den anden halvdel af formuen i det uskiftede bo anses som arv efter den længstlevende ægtefælle. Denne arv skal ligeledes fordeles mellem længstlevendes børn, med mindre længstlevende i et testamente har truffet beslutning om en anden fordeling, herunder f.eks. at en samlever skal begunstiges. Arven til den længstlevendes børn kan dog aldrig blive mindre end børnenes tvangsarv efter længstlevende.

— o —